

ת"פ 11197/06/13 - מדינת ישראל נגד אפרים טוביאנה, גיא אשר, לירן יהודא, וסאם ח'יר אל דין

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 11197-06-13 מדינת ישראל נ' טוביאנה ואח' 15 פברואר 2015

בפני כב' השופטת דנה כהן-לקח
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. אפרים טוביאנה

2. גיא אשר

3. לירן יהודא

4. וסאם ח'יר אל דין

הנאשמים

החלטה וגזר-דין - נאשם 1

על-יסוד הודאת הנאשם 1 בעובדות כתב-אישום מתוקן, נקבע כי הוא ביצע עבירה של תקיפה הגורמת חבלה ממשית בנסיבות מחמירות (בצוותא-חדא). העבירה בוצעה במסגרת שירותו הצבאי של הנאשם 1 כשוטר מג"ב, וזאת כלפי קטין כבן 16 שנחשד זמן קצר קודם לכן בידי אבנים לעבר הכוח המשטרתי. האם יש מקום להימנע מהרשעת הנאשם 1 כמבוקש על-ידי ההגנה? מהו מתחם הענישה ההולמת אל מול הסדר-הטווח העונשי אליו באו הצדדים, ומהו העונש המתאים בנסיבות המקרה? אלה השאלות המונחות לפתחי.

רקע - הסדר-הטיעון ועובדות כתב-האישום המתוקן

1. הנאשם 1 (להלן גם: הנאשם) הועמד לדין ביחד עם שלושה נאשמים נוספים במסגרת כתב-אישום אחד. ביום 22.5.2014 הודיעו המאשימה וכן הנאשם ובא-כוחו כי הגיעו להסדר-טיעון, במסגרתו יודה הנאשם בעובדות כתב-אישום מתוקן וייקבע כי ביצע את העבירה שיוחסה לו. הוסכם כי הנאשם יישלח לשירות המבחן לצורך הכנת תסקיר. המאשימה הודיעה כי תעתור להרשעה וכן להטלת עבודות שירות, מאסר מותנה ופיצוי לטובת נפגע העבירה. מנגד, הסנגור הודיע כי יעתור לאי הרשעה ולענישה בהתאם.

2. לפי עובדות כתב-האישום המתוקן בהן הודה הנאשם שלפני, בתקופה הרלוונטית שירותו ארבעת הנאשמים במשטרת ישראל: הנאשם שלפני וכן נאשמים 2 ו-3 שירתו במג"ב, ואילו נאשם 4 שירת כקמב"צ גדוד מוריה ירושלים.

ביום 11.5.2010, בסמוך לשעה 12:00, שהו ארבעת הנאשמים ביחד עם השוטר רון להב (להלן: השוטר להב) בשכונת .. בירושלים (להלן: השכונה) לצורך אבטחת כלי רכב של תושבים יהודים החולפים במקום, וכן לצורך פעילות

כנגד מיד"י אבנים. לשם כך, הנאשם שלפני וכן נאשמים 2 ו- 3 נסעו ביחד עם השוטר להב ברכב משטרתי (להלן: הרכב), כאשר נאשם 3 שימש כנהג. לעומתם, הנאשם 4 פיקד על צוות רגלי ששהה בשכונה. במהלך הפעילות בשכונה, יידו נערים רעולי פנים אבנים אל עבר הרכב המשטרתי, וחלק מהאבנים אף פגעו ברכב המשטרתי. כמו-כן, יידו הנערים אבנים לעבר הצוות הרגלי ששהה באזור. הנאשמים והשוטר להב חשדו כי הקטין ש.ע., יליד 1994 המתגורר בשכונה (להלן: המתלונן), נטל חלק פעיל בזריקת האבנים לעברם. לפיכך, הנאשם שלפני, הנאשם 2 וכן השוטר להב ירדו מהרכב והחלו לדלוק אחרי המתלונן, אשר נמלט ונכנס לסמטה בשכונה. במקביל, נאשם 4 הצטרף אף הוא למרדף הרגלי אחרי המתלונן. לאחר מרדף קצר, השיג הנאשם שלפני את המתלונן, ומנע את המשך בריחתו על-ידי הפלתו אל הקרקע. מיד לאחר מכן, הגיעו הנאשמים 2 ו- 4 וכן השוטר להב, חברו לנאשם שלפני וביחד הכו את המתלונן בבעיטות ובאגרופים בכל חלקי גופו, בעוד המתלונן שרוע על הקרקע. בנוסף, הנאשם שלפני הכה את המתלונן בפלג גופו העליון באמצעות אלה משטרית שנשא עמו. מוסכם כי הנאשמים עשו כן, חרף העובדה שמהרגע שהמתלונן הופל ארצה, הוא לא התנגד בשום דרך ולא תקף מי מהם (להלן: התקיפה הראשונה).

לאחר סיום התקיפה הראשונה ומעצרו של המתלונן, הוכנס המתלונן לרכב, בו ישבו גם הנאשם שלפני, הנאשמים 2-3 וכן השוטר להב. במהלך הנסיעה, ללא כל סיבה, הכו הנאשם שלפני, הנאשמים 2-3 והשוטר להב את המתלונן מספר פעמים בפלג גופו העליון. בנוסף, אחד השוטרים שנסע ברכב, אשר זהותו אינה ידועה במדויק למאשימה, הכה את המתלונן באמצעות קת אקדחו (להלן: התקיפה השנייה).

כתוצאה מהתקיפה הראשונה ומהתקיפה השנייה יחדיו, נגרמו למתלונן דימום מאפו, המטומות מתחת לעין שמאל ולעין ימין, חבלות בכתפיים ושריטות ואודם מתחת לגבה הימנית ובגשר האף, והוא נזקק לטיפול רפואי. בהגיעם לתחנת המשטרה, לווה המתלונן לחדר השירותים על-ידי השוטר להב והנאשם 2, כדי שהמתלונן ישטוף את הדם מעל פניו.

לפי כתב-האישום המתוקן, במעשים המתוארים לעיל, חבר הנאשם שלפני לנאשמים האחרים והם תקפו את המתלונן ביחד ולחוד שלא כדין, וגרמו לו בכך חבלה של ממש. על-יסוד הודאת הנאשם בכל אלה, ובהתאם להסדר הטיעון בין הצדדים, נקבע כי הנאשם ביצע עבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 380 ו- 382(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק).

3. למען שלמות התמונה, יצוין כי בהמשך פרק העובדות בכתב-האישום המתוקן, מתואר אירוע נוסף בו המתלונן הוכה בתוך כותלי תחנת המשטרה, על-ידי שוטר שזהותו אינה ידועה למאשימה. כמו כן, מתוארת השתלשלות אירועים נוספת, הנוגעת לעבירה של שיבוש מהלכי משפט. במסגרת אותה השתלשלות אירועים, נמסרה גרסה שקרית בדו"חות פעולה וכן בחקירה במשטרה ובמח"ש של שוטרים שהיו מעורבים באירועים שתוארו לעיל, וזאת בניסיון לתרץ בכזב את החבלות שנגרמו למתלונן. יודגש כי אירועים אלה אינם מיוחסים לנאשם שלפני (לא במסגרת כתב-האישום המקורי ולא במסגרת כתב-האישום המתוקן), וממילא לא נקבעה אחריותו לגביהם. לפיכך, לא ראיתי לפרט בעניינם.

השתלשלות העניינים בהליך

4. הטיעונים בסוגית ההרשעה והעונש בעניינו של הנאשם שלפניי נשמעו בנפרד מעניינם של יתר הנאשמים. כך הוא הדבר, שכן נאשם 2 הגיע להסדר-טיעון עם המאשימה בשלב מאוחר יותר של ההליך, ולפיכך הטיעונים בעניינו נשמעו במועד אחר. אשר לנאשמים 3-4 - הללו כופרים באשמתם ועומדים על ניהול הוכחות בתיק (בשלב זה, ההליך בעניינם של הנאשמים 3-4 קבוע להמשך דיון לפי סעיף 144).

כאן המקום לציין כי מן הטענות המקדמיות שנשמעו בתיק טרם הצגת הסדר-הטיעון, למדתי לדעת כי השוטר להב המוזכר בעובדות כתב-האישום המתוקן, לא הועמד לדין בגין העבירות שביצע ביחד עם אחרים, וזאת בעקבות הסכם עד מדינה שנערך עמו. במאמר מוסגר, אזכיר בקצרה כי באי-כוחם של נאשמים אחרים בהליך שבכותרת, העלו מלכתחילה טענות מקדמיות כנגד עריכתו של אותו הסכם עד מדינה וכנגד תנאיו. בהחלטתי מיום 19.12.2013 קבעתי כי המקום לבחון את ההיבטים העובדתיים הקשורים באותו הסכם עד מדינה עם השוטר להב, הוא במסגרת ניהול הוכחות. בעקבות הסדר-הטיעון שנערך בין הצדדים לפניי, סוגית הסכם עד המדינה לא עלתה לדיון, ובאי-כוח הצדדים לא התייחסו אליה בטיעוניהם.

5. בהתאם להסדר-הטיעון בין הצדדים, נשלח הנאשם להכנת תסקיר שירות מבחן, טרם שמיעת הטיעונים לעניין ההרשעה והעונש. לאחר מכן, התבקשה גם חוות-דעת של הממונה על עבודות השירות.

תסקיר שירות המבחן וחוות-דעת הממונה על עבודות השירות

6. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם שלפניי הנו כבן 25, נשוי ואב לילדה בת כשנה וחצי, מתגורר עם משפחתו בנתניה, נעדר עבר פלילי. הנאשם סיים 12 שנות לימוד ובעל תעודת בגרות. עם סיום לימודיו, גויס הנאשם למשטרה וביצע שירות צבאי מלא כלוחם במג"ב. לקראת תום שירותו הצבאי, היה הנאשם מעורב בעבירה נשוא התיק שבכותרת. לאחר שחרורו מצה"ל, החל הנאשם לעבוד כמסגר במסגרייה אשר בבעלות אביו, בה הוא עובד עד היום.

אשר לעבירה נשוא התיק שבכותרת - בתסקיר צוין כי הנאשם נטל אחריות חלקית למיוחס לו בכתב-האישום המתוקן. הנאשם תיאר כי ביום ביצוע העבירה, סופח לצוות לוחם אחר אותו לא הכיר. לטענת הנאשם, הוא תפס את המתלונן לאחר שזרק אבנים לעבר הכוח. תחילה, השתמש לתפיסתו בכוח סביר. בהמשך, הסיטואציה הסלימה, וייתכן שהפעיל כוח חזק יותר. לפני שירות המבחן שלל הנאשם כי הכה את הנאשם באמצעות אלה משטרית (יוער כי בדיון שנערך לפניי ביום 27.11.2014 הבהיר הנאשם כי הובן שלא כהלכה על-ידי שירות המבחן, וכי הוא אינו מבקש לחזור בו מהודאתו בעובדות כתב-האישום המתוקן במלואן). בתסקיר נרשם כי הנאשם תאר סיטואציה מורכבת, במהלכה הכוח פעל כל אותה עת תחת ידיו אבנים. הנאשם מסר כי הוא מתנגד להפעלת כוח פיזי ללא הצדקה, וכי לאורך שירותו הצבאי הקפיד לעמוד בכללים הנדרשים ממנו. הנאשם ביטא צער על הנזק שנגרם למתלונן, ושירות המבחן התרשם כי הוא מבין את חומרת הפגיעה בו.

שירות המבחן ציין כי טרם מעורבותו בעבירה הנדונה, הנאשם גילה יכולות תפקודיות תקינות במסגרת בית-הספר והצבא. ההתרשמות היא כי הנאשם גדל במשפחה נורמטיבית, תומכת ומעורבת, וכי גם כיום משפחתו מהווה עבורו גורם תמיכה משמעותי. להערכת שירות המבחן, בזמן ביצוע העבירה הנאשם פעל מתוך סערת רגשות וחוסר

שיקול דעת מספק באשר לפגיעה שהסב למתלונן. נוכח חומרת העבירה, הוצע לנאשם להשתלב בקבוצה טיפולית בשירות המבחן על-מנת להעמיק ולבחון את דפוסיו המכשילים כפי שבאו לידי ביטוי בביצוע העבירה, אולם הנאשם הביע הסתייגות מכך, ולכן לא נוצר פתח להתערבות טיפולית. מכל מקום, להערכת שירות המבחן, ההליך המשפטי מהווה עבור הנאשם גורם מרתיע ומציב גבול להישנות עבירה דומה. בהתחשב בכל אלה, נמצא כי קיימת רמת סיכון נמוכה למעורבות בהתנהלות אלימה.

במישור ההמלצה - הנאשם הביע בפני שירות המבחן חשש מהרשעה פלילית, שכן הוא תופס עצמו כאזרח שומר חוק. יחד עם זאת, מסר כי מאחר שהוא עובד עם אביו, הרשעה פלילית לא תפגע בו מבחינה מקצועית. נוכח חומרת העבירה, לא בא שירות המבחן בהמלצה לעניין זה. אשר לעונש - שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשם צו של"צ בהיקף של 250 שעות וזאת לצד ענישה מותנית.

7. יצוין כי בחוות-דעת של הממונה על עבודות השירות מיום 1.12.2014, נמצא הנאשם מתאים לביצוע עבודות שירות.

טיעוני הצדדים

8. המאשימה עמדה על החומרה הגלומה במעשיו של הנאשם ועל העדר הנזק הקונקרטי בהרשעתו. בהתחשב בכך, טענה המאשימה כי יש להרשיע את הנאשם בדין. אשר לעונש - המאשימה עמדה על נסיבות ביצוע העבירה ועל הערכים שנפגעו בגינה. לטענת המאשימה, על דרך הכלל, עמדתה בתיקים מן הסוג הנדון הינה למאסר בפועל ממש. יחד עם זאת, בהתאם להסדר-הטיעון בין הצדדים, וכן נוכח הודאת הנאשם, גילו הצעיר וחלוף הזמן מיום ביצוע העבירה, הגבילה עצמה המאשימה ל- 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, מאסר על-תנאי ופיצוי למתלונן.

9. בא-כוח הנאשם הבהיר בפתח הדברים כי בניגוד לאמור בתסקיר שירות המבחן, הנאשם לוקח אחריות מלאה על המעשים בהם הודה (הנאשם אישר זאת לפניי). בא-כוח הנאשם עמד בטיעוניו על נסיבות ביצוע העבירה והדגיש את המורכבות עמה מתמודדים חיילים קרביים צעירים במהלך שרותם הצבאי, ואת המורכבות שליוותה את האירוע נשוא כתב-האישום המתוקן. עוד עמד הסנגור על נסיבותיו האישיות של הנאשם ועל מכלול השיקולים לקולא. בהתחשב בכל אלה, עתר הסנגור להימנע מהרשעת הנאשם בדין, ולהסתפק בהתחייבות להימנע מביצוע עבירה ולחלופין בשל"צ.

אציין כי כל אחד מבאי-כוח הצדדים הפנה בדבריו לאסמכתאות מן הפסיקה כתמיכה בטיעוניו.

סוגית ההרשעה

10. כידוע, הכלל לגבי נאשמים בגירים הוא כי משהוכח ביצועה של עבירה, יש להרשיע את הנאשם בדין. הימנעות מהרשעה מהווה אמצעי חריג שבית-המשפט יעשה בו שימוש רק בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, בהן בית-המשפט שוכנע כי אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה, לבין חומרתה של העבירה ונסיבות ביצועה. הנטל על ההגנה לשכנע כי בנסיבות המקרה יש לחרוג מן הכלל ולהעדיף את השיקולים האישיים התומכים בביטול ההרשעה, על-פני

שיקולים נוגדים אחרים המצדדים בהותרת ההרשעה על כנה ובהם: עקרון ההלימה והוקעת מעשי העבירה, הצורך בהרתעת הרבים, וכן מדיניות אכיפה אחידה ושוויונית כלפי כלל העומדים לדין.

בהתאם להלכה הפסוקה, על-מנת להימנע מהרשעה בעניינו של נאשם בגיר, על בית-המשפט לבחון **הצטברותם** של שני תנאים מרכזיים: ראשית, האם סוג העבירה ונסיבות ביצועה מאפשרים לוותר בנסיבות המקרה על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים. ושנית, האם הרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם (ראו: ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997)).

לאחר שבחנתי את עניינו של הנאשם שלפניי, אני סבורה כי התנאים הנדרשים לצורך חריגה מן הכלל והימנעות מהרשעה לא הוכחו. להלן נימוקיי לכך.

11. **בכל הנוגע לסוג העבירה ונסיבות ביצועה** - הנאשם ביצע עבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות (בצוותא חדא). מדובר בעבירת פשע, שהעונש המרבי הקבוע בחוק בגינה הוא שש שנות מאסר.

בחירת **נסיבות ביצוע העבירה** מלמדת כי הכוח המשטרתי היה בפעילות מבצעית בשכונת סילוואן בירושלים, בין היתר לצורך פעילות כנגד מידי אבנים. במהלך הפעילות בשכונה, יידו נערים רעולי פנים אבנים לעבר הצוות הרגלי שהיה באזור וכן לעבר הרכב המשטרתי. חלק מהאבנים אף פגעו ברכב. מדובר, אפוא, בסיטואציה מורכבת בה הושלכו אבנים לעבר הכוח המשטרתי, באופן שיכול היה לסכן את שלום השוטרים שפעלו בשטח.

הנאשם שלפניי וכן האחרים שהיו עימו, חשדו כי המתלון - קטין כבן 16 בעת הרלוונטית - נטל חלק פעיל בזריקת האבנים לעברם. הנאשם החל לרדוף רגלית אחרי המתלון ביחד עם אחרים, בעוד המתלון נמלט ונכנס לסמטה בשכונה. לאחר מרדף קצר, הנאשם השיג את המתלון ומנע את המשך בריחתו על-ידי הפלתו אל הקרקע. יודגש כי עד כאן - הפעלת הכוח כלפי המתלון הייתה כדי, בשים לב לכך שהמתלון ברח מהשוטרים לאחר שנחשד בנטילת חלק בהתפרעות וביידוי אבנים לעבר כוח המשטרה. מטרת הפלתו של המתלון אל הקרקע הייתה למנוע את המשך בריחתו, ובכך לא היה כל פסול.

ואולם, מרגע הפלתו של המתלון על הקרקע, מוסכם כי המתלון לא התנגד בשום דרך למעצרו, ולא תקף את מי מהנאשמים. החל משלב זה, לא היה צורך ולא הייתה הצדקה להפעלת כוח נוספת כלפי המתלון. אף-על-פי-כן, הנאשם ביחד עם האחרים שחברו אליו באותו שלב (נאשמים 2, 4 והשוטר להב), הִכּוּ בצוותא את המתלון בבעיטות ובאגרופים בכל חלקי גופו. הנאשם שלפניי הוסיף והכה את המתלון בפלג גופו העליון באמצעות נשק קר (אלה משטרתי שנשא עִמו). כל זאת, בעוד המתלון שרוע על הקרקע חסר-אונים וחשוף למכות שהוטחו בו על-ידי מספר שוטרים ביחד.

לפיכך היה מסתיים האירוע, יתכן כי ניתן היה לטעון שהאלימות שהופעלה כלפי המתלון בעודו שרוע על

הקרקע מיד לאחר הפלתו אליה, היוותה בגדר שימוש בכוח שהחל כדין וגלש להפעלת כוח בלתי סביר בעידנא דריתחא (בלא להקל ראש בפסול הטמון בכך). דא עקא, לאחר שהמתלון כבר נעצר והוכנס לרכב המשטרה, הנאשם שלפני ואחרים שהיו ברכב עמו, הוסיפו להכות את המתלון במהלך הנסיעה לתחנת המשטרה, ללא כל סיבה. מדובר במכות שניתנו בפלג הגוף העליון של המתלון מספר פעמים. בנוסף, אחד משוטרי הרכב שזהותו אינה ידועה למאשימה, אף הכה את המתלון באמצעות קת אקדח. את מעשי האלימות הללו לא ניתן להצדיק בשום דרך שהיא. מדובר באלימות מתמשכת וכוחנית שעלתה כדי שימוש לרעה בכוח מצד לובשי מדים כלפי עצור שהיה נתון לאחריותם ולשליטתם בתוך הרכב המשטרה, לאחר שכבר החלו בנסיעה מהשטח לכיוון תחנת המשטרה.

בהתייחס לטיעוניו של הסנגור לפניי, אציין כי אינני מתעלמת ממורכבות הסיטואציה שקדמה להפעלת האלימות הנדונה, בשים לב לכך שכאמור הכוח המשטרה ספג אבנים שהושלכו לעברו בתוך שכונת סילוואן בירושלים. אף אינני מקלה ראש בתחושת הלחץ, ויתכן אף הפחד, שחשו הנאשם והאחרים שהיו עמו בשטח, ברגעים שקדמו לתפיסת המתלון שנחשד בידי אבנים. זו אכן סיטואציה מורכבת להתמודדות. יחד עם זאת, דומה כי **הסיבה** להכאת המתלון לאחר תפיסתו בסמטה, לא נבעה מתחושת סכנה מן המתרחש מסביב באותו רגע ממש (תחושה מסוג זה אמורה הייתה להוביל לכך שהכוח יתפנה במהירות מהמקום ביחד עם המתלון, ולא יתעכב כדי להכותו בעודו שוכב על הקרקע). נראה כי הכאת המתלון בצוותא-חדא כשהיה שרוע על הקרקע, ובוודאי לאחר מכן כשישב עצור בתוך הרכב המשטרה, היוותה סוג של שחרור יצרים ו/או עשיית דין עצמי במתלון, על רקע העובדה שהמתלון נחשד בידי האבנים לעבר אותו כוח משטרה זמן קצר קודם לכן.

הנזק הקונקרטי שנגרם למתלון עקב מעשי האלימות הנדונים, כולל חבלות גופניות כמתואר בעובדות כתב-האישום המתוקן (ראו: פסקה 2 לעיל), בעטין נזקק המתלון לטיפול רפואי. למרבה המזל, לא נגרמו למתלון חבלות חמורות מעבר לאלה המתוארות בכתב-האישום. מעשיו של הנאשם והאחרים שהיו עמו פגעו, אפוא, **בערכים בסיסיים** של שמירה על שלמות גופו ונפשו של הפרט. בנוסף, המעשים הנדונים הובילו לפגיעה בעקרון שלטון החוק. הם הפרו את קוד ההתנהגות הנדרש משוטרים בתפקיד, בהיותם מחויבים להישמר מכל משמר מעשיית דין עצמי או מעשיית "משפט שדה" לחשודים המעוכבים או נעצרים על-ידם. המעשים אף פגעו בהגנה על תדמית המשטרה ואמון הציבור בה, כחלק מהשמירה על תפקודה התקין של המשטרה כגוף שאמון על אכיפת החוק בישראל.

12. ודוק, הסנגור טען לפניי כי כחברה עלינו להעריך את אלה המשרתים שירות צבאי מלא בתפקידים קרביים, ומסכנים עצמם תוך כדי כך. אני שותפה באופן מלא לדברים אלה. יתרה מזאת; אינני מקלה ראש בקשיים עימם מתמודדים תדיר שוטרי מג"ב במסגרת התפקידים אותם הם מבצעים בכלל, ובמסגרת פעילותם כנגד מקרים של ידוי-אבנים לעבר כוחות הביטחון בפרט. מדובר בפעילות הכרוכה בסיכונים אישיים, ומצריכה התמודדות עם אתגרים בלתי פשוטים. לא פעם, מדובר בשוטרי מג"ב צעירים בגילם, המבצעים את תפקידם במסגרת שירות החובה שלהם (בדומה לנאשם שלפניי). בפרשה אחרת כבר ציינתי כי שוטרי מג"ב ראויים למלוא הערכה על מילוי תפקידם המורכב והקשה, כאשר הוא מבוצע במקצועיות ולפי דין (ראו: ת"פ 43891-11-12 (שלום י-ם) מדינת ישראל נ' שמיר (11.1.2015)). עם זאת, לא ניתן להשלים עם שימוש באלימות פסולה של מספר שוטרים בצוותא כלפי חשוד שנעצר על-ידם, תהא אשר תהא חומרת החשד שיוחס לאותו חשוד מלכתחילה. כך, בנסיבות בהן החשוד חדל להוות איום כלפי הכוח המשטרה, והוא אינו מתנגד כלל למעצרו אלא נתון לשליטת השוטרים, ולמרות זאת מוצא עצמו חשוף למכותיהם כשהוא חסר-אונים ללא יכולת אמיתית להתגונן. כך בוודאי, כאשר עסקינן בחשוד שהיה קטין כבן 16 בעת הרלוונטית.

מעשים מסוג זה מנוגדים לאופן בו יש להפעיל סמכויות אכיפה ומעצר, הם פוגעים באמון הציבור במשטרה ובתפקודה המקצועי, והם עומדים בניגוד לערכי טוהר המדים והנשק. אין לי אלא להפנות לדבריו של כב' השופט מלץ בע"פ 64/86 אשש נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 1986):

"שוטרי ישראל, מלאכתם קשה ואחראית, מלווה לא אחת סיכונים והתנכלויות, והינם ראויים לכל אהדה שיכולים בתי המשפט לתת להם. אך במה דברים? כל עוד הם זוכרים וערים לכך שהסמכות והמרות שהוענקו להם, רק לצרכי ביצוע התפקיד ניתנו ואסור שיעשה בהם שימוש לרעה. עליהם לשנן זאת לעצמם השכם והערב, דווקא משום שמלאכתם מחייבת לעתים קרובות נוקשות ואפילו שימוש בכוח. המעבר מ"כוח סביר" לאלימות מיותרת הוא מהיר ומפתה וחלילה להם לעבור את הגבול. עליהם לדעת ולהבין כי אם יעברו את הגבול ואם ישתמשו לרעה בסמכויות שנתנו להם, ובעיקר אם ינהגו באלימות מיותרת, לא יעניקו להם בתי המשפט אהדה, וימצו עמם את הדין; ומן העבר השני, אזרח הבא במגע עם אנשי משטרה, אפילו הוא חשוד או עבריין, זכאי לצפות ולהניח שאם יתנהג כהלכה לא יגעו בו לרעה".

(שם, בפסקה 4).

13. סיכומם של דברים עד כה; העובדה שעסקינן בעבירה מסוג פשע שהעונש המרבי הקבוע לצדה הוא שש שנים; החומרה הטמונה בתקיפה בצוותא של חשוד קטין על-ידי מספר שוטרים, לרבות באמצעות נשק קר (אלה משטרית), בשלב בו החשוד חדל להוות איום על הכוח המשטרתי ולא התנגד למעצרו, וזאת פעם אחר פעם (תחילה כאשר המתלונן היה שרוע על הקרקע ולאחר מכן כאשר ישב ברכב המשטרתי לאחר מעצרו); טיב החבלות שנגרמו למתלונן; וכן עוצמת הפגיעה בערכים המוגנים על-ידי שוטרי מג"ב לובשי מדים והצורך להרתיע מפני כך - כל אלה במשקלם המצטבר תומכים בתיוג המעשים בתווית פלילית.

למען שלמות התמונה, אעיר כי לא מצאתי בפסיקתם של בתי-המשפט מקרה דומה בנסיבותיו למקרה שלפניי, בו בתי-המשפט (לרבות ערכאות הערעור) נמנעו מהרשעה (ראו והשוו: ת"פ (שלום ב"ש) 705-09 מדינת ישראל נ' שטרית (29.1.2014), פסקאות 11-19 ומכלול האסמכתאות המובאות שם בסוגיית ההרשעה; עוד ראו והשוו: הערותיו של בית-המשפט המחוזי בירושלים בע"פ (מחוזי י-ם) 17728-07-14 מזביץ נ' מדינת ישראל (6.11.2014)). אף הסנגור לא הפנה לאסמכתא כזו בטיעוניו (האסמכתאות אליהן הפנה הסנגור נגעו למקרים בהם בתי-המשפט נמנעו מהרשעה בעבירות אלימות שבוצעו שלא על-ידי לובשי מדים).

14. **בכל הנוגע לתנאי שעניינו פגיעה חמורה בשיקומו או בעתידו של הנאשם** - בנסיבות המקרה דנן, תנאי זה לא הוכח. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם עובד עם אביו במסגרייה ולפיכך הרשעה פלילית לא תפגע בו מבחינה מקצועית. על רקע זה, גם שירות המבחן לא בא בהמלצה להימנעות מהרשעה. בהתחשב בכך, אני סבורה כי אין מקום להימנע מהרשעת הנאשם בדין. אמת, הרשעה מעצם טיבה וטבעה הינה בעלת השפעה אפשרית על דימויו העצמי ועל עתידו של כל מורשע. היא בוודאי לא תטיב עם הנאשם. ואולם כאשר מדובר בנאשם בגיר, אף אם הוא חסר עבר פלילי, הכלל נותר הרשעה.

15. אשר על כן, ונוכח מכלול הטעמים האמורים, אני מרשיעה את הנאשם בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 380 ו-382(א) לחוק העונשין.

מתחם העונש ההולם אל מול הסדר-הטווח העונשי שנערך בין הצדדים

16. בעפ"ג (י-ם) 30554-11-13 זקן נ' מדינת ישראל (5.2.2014), מותב תלתא של בית-המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטים סגל, גרינברגר ודראל) הביע דעתו כי במצב בו נערך בין הצדדים הסדר טיעון המבוסס על טווח ענישה מוסכם, על בית-המשפט הגוזר את הדין לקבוע תחילה את מתחם העונש ההולם בהתאם לאמות-המידה שנקבעו בתיקון 113 לחוק העונשין. לאחר מכן, על בית-המשפט לוודא כי הסדר הטווח העונשי המוסכם אינו חורג באופן בלתי סביר ממתחם הענישה ההולמת, וזאת לפי אמות-המידה שנקבעו בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1) 577 (2002). בשלב האחרון, על בית-המשפט לגזור את הדין בהתאם למכלול השיקולים הרלוונטיים לעניין (וזאת מבלי להגביל עצמו בהכרח לשיקולים המנויים בהוראות תיקון 113 לחוק העונשין). על-אף שניתן למצוא בפסיקתן של הערכאות הדיוניות דעות אחרות בשאלת היחס בין תיקון 113 לחוק העונשין לבין הסדרי טיעון בהם נקבע טווח ענישה מוסכם, ראיתי לבחון את הסדר-הטווח במקרה דנן בהתאם למתווה האמור, אשר ניתן למצוא לו עיגון ותמיכה בפסיקתו של בית-המשפט העליון (ראו למשל: ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל (4.12.2013)).

17. בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, יש לקבוע את מתחם העונש ההולם בהתאם לעקרון ההלימה המהווה עקרון מנחה בענישה, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה.

18. על הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם שלפני ועל נסיבות ביצוע העבירה במקרה הנדון עמדתי בפסקאות 11-12 לעיל, ואני מפנה לדבריי שם. אומר בקצרה כי הרקע שקדם לביצוע המעשים נשוא כתב-האישום המתוקן, הנו חלק מנסיבות ביצוע העבירה ויש להתחשב בו במסגרת קביעת המתחם. עם זאת, למרבה הצער, הפעלת הכוח לא התמצתה בהפלה מוצדקת של המתלונן אל הקרקע כדי למנוע את המשך מנוסתו מהכוח המשטרתי, לאחר שנחשד בידי אבנים לעברו. תחת זאת, הנאשם שלפני המשיך ותקף את המתלונן, קטין כבן 16, בצוותא-חדא עם שוטרים נוספים, באמצעות מכות, בעיטות ואגרופים, וכן באמצעות נשק קר (אלה משטרתי). זאת, הן כאשר המתלונן היה שרוע על הקרקע ולא התנגד למעצרו בשום דרך; והן לאחר שהמתלונן נעצר והוכנס לרכב המשטרתי, בלא שניסה לתקוף או לאיים בדרך כלשהיא על השוטרים. כאמור, מדובר באלימות מצד לובשי מדים שאין להקל ראש בחומרתה, אשר הובילה לפגיעה ממשית בשלמות גופו של המתלונן, ואשר היה בה כדי לפגוע בעקרון שלטון החוק, בתדמית המשטרה ובאמון הציבור במקצועיותה.

19. אשר למדיניות הענישה הנוהגת - עיון בפסיקתם של בתי-המשפט מעלה כי מדיניות הענישה הנהוגה לאורך השנים, מבוססת על תפיסה לפיה הפעלת אלימות פסולה מטעם לובשי מדים, בוודאי כאשר נגרמו לנפגע העבירה חבלות ממשיות, מצדיקה הטלת עונשי מאסר בפועל, ולו לריצוי בדרך של עבודות שירות. (ראו והשוו לפסיקתו של בית-המשפט העליון מהעת האחרונה: ע"פ 6873/14 מלכוב נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, 18.12.2014), בצירוף עם: ת"פ (מחוזי ב"ש) 52704-10-13 מדינת ישראל נ' זיגלוקס (2.9.2014); עוד ראו והשוו לפסיקתם של בתי-משפט מחוזיים: עפ"ג (מחוזי ב"ש) 13897-07-11 מדינת ישראל נ' כהן (25.4.2012); ע"פ (מחוזי י-ם) 27335-03-10 מזרחי

נ' מדינת ישראל (13.6.2010); ע"פ (מחוזי נצ') 1082/06 שוראקי נ' מדינת ישראל (20.6.2006); כן ראו והשוו לפסיקתם של בתי-משפט שלום: ת"פ 43891-11-12 (שלום י-ם) שמיר הנ"ל; ת"פ (שלום י-ם) 34174-02-11 מדינת ישראל נ' מליאנקר, פסקאות 17-18 (15.5.2014); ת"פ (שלום י-ם) 52929-07-10 מדינת ישראל נ' האיל (14.3.2013); ת"פ (שלום ב"ש) 5604/03 מדינת ישראל נ' שריף (6.7.2006); ת"פ (שלום י-ם) 3771/00 מדינת ישראל נ' אבן (24.6.2002); ת"פ (שלום נצ') 1434/94 מדינת ישראל נ' נתן (11.3.1999).

למען שלמות התמונה, אציין כי ניתן לאתר בפסיקתם של בתי-המשפט מקרים ספורים, במסגרתם נגזרו עונשי של"צ בגין עבירות אלימות שבוצעו על-ידי לובשי מדים. עם זאת, באותם מקרים בודדים בהם הושת עונש של"צ, מדובר היה בעבירה של תקיפה סתם (שהעונש המרבי הקבוע בצדה הנו שנתיים מאסר). לעומת זאת, במקרה שלפנינו מדובר בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה ממשית בנסיבות מחמירות (שהעונש המרבי הקבוע בצדה הוא שש שנות מאסר). לפיכך, התקשיתי ללמוד מרמת הענישה באותם מקרים לעניין שלפניי (השוו: ת"פ (שלום ב"ש) 705-09 שטרית הנ"ל; עוד השוו: ת"פ (שלום י-ם) מדינת ישראל נ' מזביץ (6.11.2014). וראו את הערותיו של בית-המשפט המחוזי בירושלים בערעור שהוגש מטעם ההגנה באותה פרשה: ע"פ (מחוזי י-ם) 17728-07-14 מזביץ הנ"ל).

20. בשים לב לעקרון ההלימה כעקרון מנחה בענישה; בהתחשב בעוצמת הפגיעה בערכים המוגנים; בשים לב לנסיבות ביצוע העבירה; ובהתחשב בענישה הנוהגת; אני סבורה כי **מתחם העונש ההולם בנסיבות המקרה דנן נע ממאסר קצר בפועל (הניתן לריצוי בדרך של עבודות שירות) ועד 12 חודשי מאסר בפועל.**

21. כאמור, במקרה שלפניי נערך בין הצדדים הסדר טיעון שכלל **טווח ענישה מוסכם**, לפיו המאשימה תעתור לעונש של ששה חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, בעוד הסנגור יהיה חופשי בטיעונו. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים; ולאחר שבחנתי את טווח הענישה עליו הוסכם במסגרת הסדר הטיעון, אל מול מתחם העונש ההולם על-פי עקרונותיו של תיקון 113 לחוק העונשין; באתי למסקנה כי הרף העליון של הטווח המוסכם (ששה חודשי עבודות שירות) מצוי בגדרי מתחם העונש ההולם. הסכמת הצדדים בעניין זה נראית בעיניי סבירה וראיית לכבדה. אשר לעתירת הסנגור להטלת ענישה הצופה פני עתיד, ולחלופין צו של"צ כהמלצת שירות המבחן - המדובר בחריגה מהותית לקולא מהרף התחתון של מתחם הענישה ההולמת. מטעמים עליהם אעמוד להלן, לא מצאתי הצדקה לחריגה כאמור.

העונש המתאים

22. לצורך גזירת העונש בגדרי טווח הענישה המוסכם, יש להתחשב בין היתר בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות כאמור בסעיף 40א לחוק העונשין:

לקולא, שקלתי את הודאת הנאשם בעובדות כתב-האישום המתוקן, את לקיחת האחריות לפניי, וכן את גילו הצעיר של הנאשם בעת ביצוע העבירה (הנאשם היה כבן 21 בשירות צבאי סדיר והשתייך לקבוצת ה"בגירים-צעירים"). זאת ועוד; נתתי דעתי לעובדה כי מאז האירוע נשוא כתב-האישום המתוקן חלפו קרוב לחמש שנים (יוער כי כתב-האישום המקורי הוגש כשלוש שנים לאחר המקרה. במענה לטענות מקדמיות בתיק, טענה המאשימה כי השיהוי בהגשת כתב-האישום המקורי נבע מהליכי שימוע שארכו זמן, וכן מפעולות חקירה נוספות שנערכו בעקבותיהם). בזמן שחלף, הנאשם

התחתן והנו כיום אב לילדה קטנה. הנאשם נעדר עבר פלילי. תסקיר שירות המבחן הוא בעיקרו חיובי (אף כי אין בו המלצה טיפולית עקב חוסר נכונות לכך מצד הנאשם). כל אלה מצביעים על כך שהאירוע הנדון היה חריג בנוף חייו של הנאשם, והוא מנהל אורח חיים נורמטיבי ותקין.

לחומרא, יש ליתן משקל לאופייה ולמהותה של העבירה בגינה הורשע הנאשם שלפניי. בשים לב לנסיבות ביצוע העבירה, היא אינה קלה לחשיפה. היא נושאת עמה פגיעה לא רק במתלונן, אלא גם בערכים חברתיים חשובים עליהם עמדתי בדבריי לעיל. בנסיבות העניין, אני סבורה כי יש לתת את הבכורה לשיקולים שעניינם הלימה, הרתעת הרבים ושוויון בענישה על-פני שיקולים אינדיבידואליים. למרבה הצער, בבתי המשפט נדונו מקרים אחרים שעניינם שוטרי מג"ב שביצעו עבירות אלימות במהלך שירותם במשטרה. בכל המקרים, מדובר בבחורים צעירים, ללא עבר פלילי, שלגבי רובם המכריע ניתן להניח כי מדובר באירוע חריג שלא יחזור שוב על עצמו. אף-על-פי-כן, לא נכון יהיה להתעלם מחומרת המעשים של שוטרים האמונים על אכיפת החוק, שעשו שימוש באלימות פסולה, וגרמו למתלונן - קטין כבן 16 - חבלות גופניות ממשיות (ראו והשוו: דברי כב' השופטת אפעל-גבאי בת"פ (שלום י-ם) 3771/00 אבן הנ"ל, פסקה 5). אני בדעה, אפוא, כי אין מקום לחריגה לקולא ממתחם הענישה ההולמת מבחינת סוג העונש (מאסר בפועל). עם זאת, ניתן וראוי להתחשב במכלול הנסיבות לקולא בעת קביעת אופן ריצוי העונש ומשכו, כך שהעונש יגזר ברף התחתון של המתחם שנקבע.

23. בסיום הדברים יוער כי המאשימה עתרה באופן לאקוני לפיצוי המתלונן. במהלך דיונים קודמים שהתנהלו בהליך זה הובהר כי מלכתחילה, הייתה כוונה להעמיד את המתלונן לדין פלילי בגין חלקו הנטען בהתפרעות ובידוי האבנים כנגד הכוח המשטירתי. למיטב הבנתי, בסופה של דרך, התיק הפלילי כנגד המתלונן לא נוהל, וזאת בשל האלימות הפסולה שהופעלה כנגדו. בטיעוניה לעונש, לא הציגה המאשימה הצהרת נפגע עבירה או מידע כלשהוא אודות טיב הטיפול הרפואי שהמתלונן נזקק לו כתוצאה מהאירוע נשוא כתב-האישום. בהתחשב במכלול נסיבות העניין, לא ראיתי לפסוק פיצוי כספי לטובת המתלונן. אין בכך, כמובן, כדי למנוע מהמתלונן לנקוט בהליך מתאים מטעמו, אם וככל שימצא זאת לנכון.

סוף דבר

24. נוכח מכלול הטעמים האמורים, אני גוזרת על הנאשם כדלקמן:

א. 45 ימי מאסר בפועל, אותם יוכל הנאשם לרצות בעבודות שירות כפי שקבע הממונה על עבודות השירות בחוות-דעתו.

על הנאשם להתייצב לריצוי עונשו ביום 8.3.2015 עד השעה 10:00 במפקדת מחוז מרכז, יחידת עבודות שירות, ת.ד. 81 רמלה 72100.

מובהר כי על הנאשם לעדכן את משרד הממונה בכל שינוי, אם יחול, בכתובת מגוריו. כמו כן, הנאשם מוזהר כי עליו לעמוד בתנאי הפיקוח ובביקורות הפתע, וכי כל הפרה בתנאי עבודות השירות עלולה להביא להפסקה מנהלית ולריצוי העונש במאסר בין כותלי בית הכלא.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 4 חודשים למשך שנתיים מהיום, לא לעבור עבירה שבה הורשע.

המזכירות תמציא העתק פרוטוקול זה לשירות המבחן למבוגרים וליחידת הממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ו שבט תשע"ה, 15 פברואר 2015, במעמד הצדדים.